

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trstu pa po 8 stotink (4 nvc.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslani, osmrtnice in javne zahvale domaći oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inšertov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Znanost v službi politike in to pa ono.

(K. Glaser.)
(Zvršetek.)

V zadnjih petih letih so uvedli tako osmi in sedmi činovni red za profesorje. Prava »Fata morgana!« Piscec teh člankov se je prepiral v mnogih slučajih, da celó akademično izobraženi ljudje drugih stanov ne poznajo bitstva tega »odlikovanja«.

O tem povišanju se dotičnemu profesorju aktivna doklada na leto poviša za 40, 50, ali 60 goldinarjev — v tem razmerju, je-li služil v malih, večih, ali velikih mestih kakor n. pr. v Trstu ali v Gradcu. Ko je stopil v pokoj, odpada to in pokojnina je za profesorja 9., 8. in 7. činovnega reda ista. Namen vlade o tem navedenem povišanju je dvojen: a) vabiti absolvirane gimnazijce v profesorjski stan in b) z odtegnjenjem povišanja nevoljo izraziti tistim profesorjem, s katerimi vlada ni zadovoljna, opravičeno ali neopravičeno. O prvem povišanju je vlada odlikovala po jednega slovenskega profesorja in pisatelja na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem, nad 20 njih, ki so imeli pravico do tega odlikovanja, pa je prezrla. Na Primorskem je vlada povišala 4 v Gorici, 1 v Pulju, 1 v Kopru, same profesorje nepisateljce v Trstu na državn. gimnaziji so imeli pravico trije profesorji, jeden Nemeec, jeden Italijan in jeden Slovenec, čudno, sami profesorji pisatelji. Piscec pričujočih sestavkov je napisal o tej stvari uvoden članek v jednom ljubljanskim dnevniku in je imel priliko opaziti dva jako značilna pojava. A) Nobeden drugi slovenski list ni konstatiral v omenjenem članku dokazanega zapostavljanja slovenskih književnikov, nobeden poslanec se ni brigal za to; pač je pozneje priobčen spis o 7. činovnem redu sodniških uradnikov romal iz časnika v časnik. B) Je pisec sestavka: »Naučno ministerstvo in slovenski profesorji« slučajno isti dan, ko je izšel omenjeni sestavek, iz ust bivšega kandidata napredne slovenske stranke za državni zbor, kateri kandidat ni znal, da je v isti družbi pisec članka, rekel: »To je spisal kak profesor, ki hoče priti naprej.«

S tem je dokazano, da celó prvak naroda, da si akademično izobražen mož, niti razumel ni zapostavljanja profesorja.

Niti naslov: »Solski svetnik«, niti križec Fran Josipovega reda v sedanjih realističnih časih ni primerno plačilo za 20—30-letno znanstveno pisateljevanje, ampak jedino na ta način bi se primerno nagradili znanstveni trudi, ako bi se dotičnim profesorjem aktivna doklada pustila tudi v pokoju. Sicer bi tudi na ta način še ne imeli pokojnine kakor jo imajo ravnatelji, pa vsaj izdatna nagrada bi bila to in vsakdo bi bil zadovoljen. To do broto naj bi vživali tisti profesorji-pisatelji a) ki imajo široko vsposobljenost, nego je potrebna za nastavljanje v službi, b) ki so izdali ali spisali kako večje delo. To bi moralo veljati za vse gimnazijske in realne profesorje v vsej Avstriji! Stroški bi morda ne presegali 100 000 kron.

To bi bila lepa in cena vspodbuja za srednješolski učiteljski stan glede znanstvenega delovanja.

Čitalo se je nedavno, da politika, molitveniki in koledarji absorbirajo naše duševne moči. Piscec teh sestavkov ni tega mnenja. Gotovo ima državni poslanec več počitnic in več svobodnega časa, nego pa profesor, izmučen in utrujen po pouku, po konferencah in po popravljanju nalog. Tudi ima državni poslanec priliko na Dunaju prihajati v osebno dotiko z znanstveniki in ima

tam knjižnice na razpolago, iz kakoršnjih profesor n. pr. v Novem mestu ali drugod ne more dobivati virov, ker marsikatega dela, ali pa letnikov časnikov niti ne izposojujejo.

Nemški profesorji in znanstveniki, ki so poslanci zaradi poslanstva, ne opuščajo svojega pisateljevanja; zakaj pa bi Slovenci storili to? Res sta onemela pisatelja Povše in Šuklje, pa na narodnogospodarskem polju je dovolj pisatelj; Šuklje pa je postal realist, ker so sploh realistični časi zdaj, ubit pa še ni.

Pa poreče kdo: »Če slovenski književnik ne nahaja na vladi podpore, pa ga podprejo narodni voditelji ali pa narod sam.« O ti krvavi Izveličar, to pa to! Fakt je, da je slovenski narod jedini v Avstriji, kateri v svoji delegaciji nima niti jednega gimnazijskega profesorja in znanstvenika! Če se je že Kaizl čudil temu dejstvu, so se morda tudi letos čudili, da so o stvari celjske gimnazije govorili vsi možni ljudje, samo noben strokovnjak ne!

Da si si prisvajajo zdaj Nemei vlado nad vesoljnim svetom, se pa vendar mora priznati nemškimi pisateljem, da se iz nekakega kolektivnega čuta zavzemajo za slovenske pisatelje-mučnike. Ugledni dunajski nemški tednik »Die Zeit« začelja v letošnji 406. številki svoj spis o Glebu Uspenskem s temi besedami: »Ruska literarna zgodovina je pravi paterikon zbirke mučeniških spisov, zbirka življenjepisov o puščavnikih.«

Fakta je to, da razun Čehov in Poljakov drugi Slovani ne priznavajo primerno pisateljskega delovanja; pri nas se vse preveč klanjajo zlatemu teletu.

Nedavno temu se je čitalo v nemških in slovanskih listih, da je nek državni poslanec, poročuje o svojem delovanju, slovenščino maltretiral. To je pisec teh člankov slišal tudi od jednega, ki je bil navzoč o poročanju.

Kaj si more misliti Slovenec-volilec o poslanecu, ki se še slovenščine ni pravilno naučil?

Neki nemški pisatelj v Gradcu je postopanje izvestnih krogov proti slovenskemu književniku obsodil z jako drastičnim izrazom.

Nedolgo temu smo čuli apel do ljubljanskega škofa, naj on napravi red vsaj na Kranjskem!

»Edinost« je v nekem dopisu s Kranjskega prinesla klic: »Vsi na krov«, namreč vsi na narodno delo! Mi smo tega mnenja, da naj se starejši, znani, izkušeni zastopniki vseh stanov pozovejo na narodno politično delo, da naj se Slovenci ravna po tistem svetu, ki ga je Goethe dal Nemeem: Ernst und Liebe (Resnoba in ljubezen), pa ne bo treba škofa na pomoč klicati. Naj se Slovenci ravna tudi po naukih Tolstega, ki vedno priporočuje ljubezen do bližnjega, naj si Slovenci osnujejo svoj »Narodni svet« — Slovenski areopag.

Sicer poje pesnik Kazimir Radič v »Legendi pravičnosti« (Ljubljanski Zvon 1902 št. 8.):

Svraštvo pride tiste dni
solze in kletev brez moči,
svet klical bode rešenika:
Pomozi, beda je velika.

»Iz duše tvoje pa, Slovan,
tedaj vzide novi dan,
iz duše tvoje solnce vstane,
teme prežene in tirane.

Pravičen vedno in močan,
do konca dni, moj sin Slovan
ti revne brani, slabe brani,
ti varuh narodom ostani!«

Ta romantika v sedanjih časih pač ni na svojem mestu. Slovani in Slovenci posebej naj bodo le pravični med seboj in si utrdijo svojo narodno ekzistenco, v poznejših časih bodo morda »varuhi narodom«.

Glasovi o dogodkih v Primorju.

Vsi trije glavni listi hrvatske opozicije — »Agramer Tagblatt«, »Obzor« in »Hrvatska« — se v svojih izdajah od minole sobote bavijo z dogodki v Trstu, oziroma Primorju. Izlazi pa z imenovanjem novega škofa in z napovedano spremembo na namestništvu za Primorje.

»Agramer Tagblatt« se bavi specijalno z imenovanjem monsignora Nagla škofom v Trstu, oziroma z vzroki, ki so bili odločilni, da je prišlo do tega imenovanja.

Globoki učenosti in visoki naobraženosti novega vladike poje zagrebški list vso hvalo. Vendar se ne more sprijazniti s tem imenovanjem, ker za tako težavno mesto, kakor je v Trstu, ne zadošča sama učenost. Mons. Nagl prihaja v škofijo, ne da bi imel niti pojma o razmerah v škofiji. Vse v Trstu in v škofiji mu je novo. On ne pozna ni duhovščine, ni ljudstva. On ne pozna jezika večine prebivalstva škofije. Pač pa zna laški. Ob takih okolišnih je bojazen, da bodo imeli največji vpliva nanj tisti, s katerimi bi mogel osebno občeovati, le preopravičena.

In kateri so vzroki, da so imenovali ravno Nagla? Dosedaj so bili tržaški škofje navadno Slovani po narodnosti. Sedaj so zloмили s to tradicijo, ki je bila hvalevredna, kajti ti slovanski pastirji so z jednako ljubeznijo objemali Slovane in Italijane. Ali ravno to ni ugajalo irredentističnim gospodovalnim krogom, ker ti hočejo imeti škofa, ki bo — njihov politični agent. Ideal škofa bi jim bil tak, ki bi že radi njihove narodnosti proganjal hrvatske in slovenske svečenike, ki bi staroslovensko liturgijo metal iz cerkve, ki bi svečenike nameščal in prestavljal tako, da bi služilo italijanski stranki o volitvah, ki bi prepovedal rabiti imeni Ciril in Metodij in ki bi odpravljaj sploh vse hrvatske in slovenske propovedi.

Ali takov irredentistični škof bil bi izven vsacega kontakta z verniki in duhovščino škofije, iz česar bi mogla navstati velika škoda za cerkev in državo.

Na to stran torej vlada ni mogla ustreči irredentistom. Z druge strani pa se je zopet ustrašila kričanja njihovega in je ubrala zato tisti znani avstrijski zistem srednje poti in neodločnosti! Žal le, da jej je sledil tudi Vatikani. Avstrijska vlada si domišlja, da se je povzpela na višek modrosti, poslavi v Trst Nemca na čelo škofije. Nasprotstva med Slovenci in Italijani se je ravno prav prišla, da je s tem imenovanjem storila korak dalje po poti nemške infiltracije!

Italijani in Slovenci stoje z neko rezervo novemu vladiki nasproti. Ali v tej rezervi je razlika. Italijani spajajo s to rezervo na de, Slovani pa boja z n. Monsignore Nagl ni Italijanom idejal škofa, ali zadovoljni so, ker se je odpravila tradicija, po kateri so bili škofje tržaški Hrvatje ali Slovenci. Oni so zadovoljni, ker novi škof prihaja iz Italije, ker je popolnoma večš italijanskemu jeziku in ker — ne zna nič slovenski.

»Agramer Tagblatt« zaključuje: V resnici ni bila srečna ideja to, da so Nemea imenovali tržaškim škofom ravno sedaj, ko je boj na polju jezika v cerkvi zadobil toli ostre oblike. Okolnost, da je monsignore Nagl Nemeec, ne daje nikake garancije za njega objektivnost in nepristranost. On je večš italijanskemu jeziku in naravno je, da bo Ita-

lijanom bolj naklonjen, ker bo mogel žojimi občevati, dočim ostane odtujen Slovincem. Kakor Nemeec ne umeva narodnega boja za staroslovensko liturgijo, ali pa gleda na ta boj z naočniki predsodkov in krivih informacij. Na tem polju more napraviti novi škof velikih pogreškov, katerim bi bile posledice nedogledne. Imenovanje mons. Nagla treba torej označiti kakor pogreško, ki po vsej pravici vznemirja Slovence. To imenovanje pomenja žaljenje narodnega čustva Slovencev. To pogreško bi mogli vsaj nekoliko popraviti s tem, ako bi novemu škofu dali koadjutorja, ki bi bil večš slovenskemu jeziku in ki bi nekako posredoval in oživljal zaupanje med škofom na eni in slovenskim ljudstvom in slovenskimi svečeniki na drugi strani! (Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 2. septembra 1902.

Avstro-Ogrska in Italija. Čim bolj tolažijo oficijozni od tu in tam, tem intenzivneje in pridneje se bavi svet z vprašanjem: kako je prav za prav z razmerjem med Avstro-Ogrsko in Italijo?! In ljudje razmišljujejo, si ogledujejo dogodke, tehtajo dejstva in trajaajo z glavami. V neveri so ravno zato, ker oficijozni od tu in tam zatrjajo z nervozno nestrpnostjo, da je ostalo vse pri starem... Ljudje pa gledajo dogodke in — ne verujejo temu. Ne verujejo, da bi si dva, ki sta se očevidno oddaljila eden od drugega, bila istotako blizu kakor poprej. To je proti vsem fizikalničnim zakonom. In kdo bi mogel tajiti to: kolikor se je Italija približala Franciji in Rusiji — a da se je res približala, tega vendar ne bodo hoteli tajiti niti pokorni oficijozni slugi! — za toliko se je oddaljila od trozveze.

V to častno družbo, ki ima zatrjevati vsaj po enkrat na dan, da je zveza z Italijo in Avstrijo avstrijskim narodom srčna stvar, je od nekaj tudi glasilo sedanje vlade »Neue Freie Presse«. Videča, da ljudje dalje majajo z glavo in ne verujejo, poslala je dne 30. m. svojega berlinskega dopisnika k nekemu tamošnjemu diplomatu, ki da dobro pozna politiko italijanske vlade in nje namene. Od tega je mož izvedel in sporoča dalje v svet blagovestje, da je razmerje med Italijo in Avstro-Ogrsko tako priručno, da je ni niti ene točke, na kateri bi si nasprotovali interesi.

Albansko vprašanje, trgovinske pogodbe, to so le malenkosti za tega moža. Glede albanskega vprašanja si je dovolil le malo laž, češ, da tam gre le za mirno kupčijsko tekmovalstvo, ki nima nič opraviti s politiko. Ali neoficijozni ljudje — ki so tako rekoč tudi ljudje se svojo glavo — bodo še bolj majali to glavo, ker ne bodo umeli, čemu so prav za prav neprestani sprehodi ital. vojnih ladij ob Adriji, in posebno ob albanskem obrežju, čemu nešteto laških emiserjev, ki si po albanskih tleh drgnejo noge do krvavega, čemu razna društva a la »Dante Alighieri« se svojimi udi — generali in zbori, na katerih razpravljajo o avstrijskih pokrajinah?! Mari se to godi v skrbi za integriteto habsburške monarhije?! Tako se bodo vpraševali ljudje in majali z glavami, meneči, da integriteta države je stvar tolike važnosti, da se radi nje ni plašiti tudi najhujih sporov.

Ali čudno: vse je tako trdno kakor pribito, nepremično, pritrjeno za vedno, in vendar mož v »Neue Freie Presse« zaključuje svoje blagovestje s posvarilom na adresi novin od tu in tam, katero posvarilo zveni kakor da trozveza vendar — ni trdna. Prosi namreč, milo prosi, naj se izogibljejo vsemu, kar bi moglo provzročati neoglasja, češ, včasih da en sam članek provzroča raz-

Seveda se o tem sklicujejo drug na drugega, češ, tudi ta pošilja in je narodnjak! Pa tudi, da je celo nekako »prvak«.

Svetoivančani! Ostanite zvesti sami sebi, svojemu rodu in svojemu jeziku! Ako je vaš otrok res nadarjen, potem bo prav lahko kaj iz njega, če ima slovenski otroški vrtec in slovensko normalno šolo, kakor če ga pošiljate takoj v laške ali nemške učilnice. Ako pa ni nadarjen, tedaj mu tudi tuji učni zavodi ne ubijejo talenta in ne spremene možgan. V tem slučaju skrbite, da postane marljiv, pošten obrtnik ali kmet. Vam Svetoivančanom ni treba s Tržačani jokati in žalovati, da nimate slovenskih šol, kajti v Vašem kraju je uzoren slovenski otroški vrtec z lepo zračno dvorano in dobra, jako ugodno razrednjena štirirazredna slovenska šola z uglednim učnim osebjem. Glejte, da napolnite slovenski otroški vrtec in slovensko normalno vse do zadnjega prostora. Dokler je pa še prostora vrtecu in v slovenski štirirazredni šoli in si kdo od Vas Svetoivančanov še upa ziniti ali celo tožiti o pomanjkanju slovenskih šol, in o zapuščenosti deč, moram reči o njem, da je frazér, da išče samo efekta in da bi iz jubeznil do fraz in do efekta tako tožil in govoril naprej za goli aplavz, v tem, ko je njegevo srce najhladnejše. Pozor torej Svetoivančani! Pustite laške in nemške šole in držite za svoje! Kakor že rečeno, se Vam ne treba bati, da ne bo Vaš otrok uspeval. »Dobre« glave in pravi talenti se z Vašo vstrajnostjo in dobro voljo ne zgube, če tudi so prej absolvirali slovensko šolo: pravi vspehi izlasti prvega pouka so možnile na podlagi materinega jezika. Nešteti so vzgledi vrlih mož, kiso prišli iz slovenskih šol iz svojih bornih vasi, a se vendar potem odlikovali po srednjih šolah ter dospeli do »kruha«, do lepe karijere (za kar je v prvi vrsti tudi vam in s čemer se izgovarjate, če se Vam očita pošiljanje otrok v neslovenske šole.)

In Vi Svetoivančani, kar Vas je zavrednih narodnjakov, Vi morate prednjačiti z dobrim vzgledom! Vplivajte na nezavedne prej z dejanjem, potem z besedo, da bo poln naš slovenski vrtec in naša slovenska šola! Toda pazite na pregovor, da »izglede vleče«... same besede in fraze neizdajo mnogo ali nič!

Sedaj je prilika! Iz delavskih krogov nam pišejo: Sedaj je prilika, da pokažemo tržaški Slovenci, koliko nam je ležeče na tem, da dobimo slovensko šolo v našem mestu. Naši »dobri« sosede nas sicer in pogostoma pošiljajo v Ljubljano: češ, tam je vaš dom, tam lahko zahtevate slovenskih šol — v Trstu pa ne, ker Trst je laško mesto! Mi »barbari« bi tudi lahko in opravičeno rekli, naj onih 30 tisoč Lahov iz kraljestva, biva-jočih v Trstu in ne imajočih tu nikakih državljanskih pravic — pošiljajo svoje otroke v Kalabrijo. Toda mi nočemo tega, ker smo ljudje in ker smo liberalni v toliko, da želimo, naj se vsi narodi izobražujejo.

Nam pa tudi ne treba hoditi v Ljubljano, ker smo tu doma, ker imamo tu svoje državljanske in občinske pravice! Mi zahtevamo eno slovensko šolo že od leta 1884! Da si smo opetovano dokazali na podlagi uradnih podatkov, koliko otrok, godnih za šolo da imamo, se nas še danes vodi za nos, kar pa mora enkrat nehati! Mi hočemo, mi zahtevamo slovensko šolo — drugače ne bo več miru v Trstu! Za tem slučajem bodo sledili drugi in to toliko časa, dokler se nam ne da, kar nam gre po zakonih in kar moramo dobiti čim prej!

Nemška nesramnost! Nekdo nam piše: Prešinoviš me vovzi po južni železnici iz Nabrežine v Trst. Na miramarski postaji so vstopile v moj kupé 4 gospice in dva gospla.

Gospoda sta bila Nemea in sta začela takoj zabavljati čez Slovence, češ: »Kakov jezik pa imate vi Slovenci, ko je v Ljubljani na enem koncu ulice pisano Franca Jožefa cesta, na drugem koncu pa Frana Josipa cesta itd.«

Omenjene štiri gospice so z vso ostrastjo nastopile proti nemškima izzivačema in so ju takoj ugnale v kozji rog. Na to so začele peti raznovrstne naše narodne pesmi, kar je »oprana« Nemea grozno jezilo, posebno pa, ko sta videla, da se je vrlim gospicam pridružil tudi pisec teh vrstic.

Ravno — kulturno pa ni to, ako nemški gospodje ne puščajo na miru niti nežnega spola, ki se je v tem našem slučaju pokazal — močnega!

Kitajsko znajo — slovenskega ne!
»Trieste« je glasilo ostankov od politikov, že davno preminolih v svojem nemožtvu, v svoji neiskrenosti in svoji neznačajnosti, glasilo tržaških takozvanih konservativcev neblaženega spomina, katerih zadnji »patrijotični« čin je bil ta, da so v letu 1897 po vseh svojih močeh, kolikor jih še imajo politiki, ki omahuje delajo svoje zadnje korake proti svojemu političnemu grobu, pomagali do zmage irredentizmu! To glasilo ostaja zvesto spominu svojih neslavno preminulih vsaj s tem, da mu mrzi vsako pravilno pisano slovensko ime. Dočim točno in pravilno piše bodi tudi kitajska imena, pa ga ne zmore pravilno pisanega sloven. imena. Ti ljubi Bog, kdo bi jim mogel še verjeti, da tudi oni hočejo po svoji moči varovati italijanski značaj — slovenskih krajev, ako ne bi pačili vsaj imen oseb in krajev?! Pa naj bodo te osebe tudi še tako znane v javnem življenju pokrajine, in naj bodo to celo viši politični — državni uradniki!

V svojem poročilu o vprejemu Njeg. Velikanstva v Divači imenuje »Trieste« okr. glavarja v Sežani »Repecka«, da si ve sleherni zadnji okoličnin, da se oni gospod piše za Rebeka; gospoda Muho je krstil za Muko in mu poledil s tem dnem (upamo: oprostivši ga od takš) naslov deželnega poslanca!!

To bodo gledali gospoda slovenski poslanci v deželnem zboru goriskem, ko preko našega »Trieste« izvedo »eno več« — izvedo namreč, da jih je za eno glavo več, nego — jih je!!

Otroci zapovedujejo starišem! Pod tem naslovom smo prejeli: Vse naše opominjanje, vse naše učenje in vse naše grožnje na adresu izvestnih tržaških slovenskih starišev, ni moglo še popolnoma odpraviti greha, ki ga dotičniki nosijo še danes na svoji vesti!

Mi si ne moremo misliti več neumnosti, nego je ona, ako oče in mati pravita: Saj mi govorimo svojim otrokom vedno slovenski, ali otroci nočejo in nam odgovarjajo — laški!!!

Kakšni očetje, kakšne matere so to?! Je li človek, ki si pušča ukazovati od svojih malih, ali tudi — velikih otrok, vreden imena »oče«, oziroma »mati«!

Nas je že sram, da moramo vedno pisati o tej rak-rani na našem narodnem telesu, ali to moramo, ker je to naša sveta narodna dožnost in ker vidimo, da se ta bolezen vse prepočasno ozdravlja.

Mi bi se ne jezili toliko, ko bi zakrivljali taki stari ljudje, ki so vzrasli v doban, ko sta narodni čut in narodna zavest še dremala, in ki se sploh ne brigajo za drugo, nego za vsakdanji kruh; ali, da se to dogaja med ljudmi, ki zasedajo celo častna mesta v nekaterih naših narodnih društvih, da se ti ljudje ne sramujejo, bčevati se svojo družino v tujem jeziku, to je škandal. To je madež za dotična društva, katerega treba odpraviti čim prej, ako nočemo postati vredni maločastnega imena — laških Slovencev!

Preč s polovičarstvom! Oni, ki so res narodni, oni naj zasedajo častna mesta v naših narodnih društvih! Vse drugo naj se iztrebi!

Mi prosimo to in zahtevamo od onih, ki imajo glavno besedo in ki lahko, ako so energični, odpravijo to sramoto iz naših društev.

Upamo, da bo ta zadnji opomin na to stran in upamo tudi, da bodo že enkrat stariši ukazovali svojim otročičem in narobe!

Dražbe premičnin. V sredo, dne 3. sept. ob 10. uri predpoludne se bodo v našem mestu. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Chiozza št. 16, hišna oprava; na Korzu št. 18, oprema v zalogi in fotografski stroji; v ulici Solitario št. 25, hišna oprava; v ulici S. Marco št. 25, hišna oprava; v ulici Kandler št. 1, hišna oprava; v ulici della Tessa št. 3, 3 m'zarske klopi, voz in bicikl; v ulici Madonnina št. 4, I., hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer o 7. uri jutraj 24.4 ob 2. uri popoludne 27.5 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 763.9 — Danes plima ob 9.57 predp. in ob 9.24 pop.; oseka o 3.50 predpoludne in ob 3.35 popoludne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Pevsko društvo »Prešeren« v Boljuncu** vabi na veselico s petjem, plesom,

igro in šaljivo pošto, v nedeljo, dne 7. sept. na vrtu gosp. Venturinijs v Boljuncu.

Vspored: 1. Viktor Parma: »Mladi vojaki«, koračnica, godba. 2. Pozdrav gostom. 3. F. Gerbič: »Kaj išče tu lovec?«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Prešeren«. 4. F. S. Vilhar: »Domovini«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Vodnik« iz Doline. 5. Iv. pl. Zajc: »Poputnica Nikole Jurišiča«, možki zbor, poje pevsko društvo »Slovenec« iz Boršta. 6. Poje pevsko društvo »Kolo« iz Trsta. 7. Foerster: »Naše gore«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Slavec« iz Riemanj. 8. Foerster: »Domovini«, mešan zbor, poje pevsko društvo »Prešeren«. 9. A. L. Bistriški: »Lokavi snubač«, vesela igra v enem dejanju. 10. Hajdrih: »Jadransko morje«, možki zbor, pojejo vsa društva. 11. Svobodna zabava in ples. — Na veselici bodo sodelovala: Pevsko društvo »Kolo« iz Trsta; pevsko društvo »Vodnik« iz Doline; pevsko društvo »Slovenec« iz Boršta in pevsko društvo »Slavec« iz Riemanj. — Začetek veselice točno ob 5. uri popoludne.

Vatopnina na veselico 50 st., k plesu 1 K za osebo. — Med posamičnimi točkami in k plesu bo svirala domača godba.

V slučaju slabega vremena se bo veselica vršila dne 8. septembra. — Na obilno udeležbo uljudno vabi

o d b o r.

Pevskodruštvo »Nabrežina« v Nabrežini priredi dne 28. t. m. veliko vrtno veselico s plesom ob prijaznem sodelovanju pevskega društva »Hajdrih« s Proseka ter popolnega orkestra diletantov.

Program bo raznovrsten in se pravočasno razglaš.

Vesti iz Kranjske.

* **Cesar na ljubljanskem kolodvoru.** Cesar se je pripeljal na ljubljanski kolodvor ob 7. uri 18 m. jutraj. Oficijelnega vsprejema ni bilo, pač pa so pričakovali cesarja deželni predsednik baron Hein, orožniški zapovednik podpolnovnik Riedlinger in župan Hribar.

Cesar je v spremstvu generalnega adjutanta gr. Paara izstopil iz vlaka in je jako prijazno odgovoril deželnega predsednika barona Heina ter župana Hribarja, pri katerem se je natančno informiral o ljubljanskih razmerah po potresu in dobil vsa pojasnila o razvoju mesta. Tudi okraj. glavarja Haasa je cesar ogovoril in vprašal, če je zmožen slovenskega jezika?

»Slov. Narod« pripominja: »Vidi se torej, da se tudi sam cesar zanima, so-li uradniki jezikovno sposobni za svojo službo ter da tudi cesar pripoznava potrebo, da so uradniki zmožni jezika naroda, med katerim služijo.«

(Za danes brez komentarja od naše strani. Op. ured. »Edinosti«.)

* **Nenadna smrt.** Umrli je na Bledu v petek nenadoma dr. Herman Janeček, predsednik c. kr. okr. sodišča v Ml. Boleslavu na Češkem, star 62 let. Našli so ga mrtvega v njegovem stanovanju v hotelu »Toplice« (Louisenbad). Poklicani zdravnik je konstatoval kap na srce (paralyia cordis) kakor vzrok nenadne smrti. Grajski župnik je v nedeljo blagoslovil truplo, katero je dal rajnikov brat po gosp. Doberletu prepeljati v rojstno mesto Kraljevi gradec.

* **Mestna hranilnica v Kamniku.** O mesecu avgustu 1902. je 106 strank uložilo 22.467.69 K. 50 strank je vzdignilo 12.315.57 K. 13 strankam se je izplačalo posojil 22.500 K. Stanje vlog 520.633.39. Stanje posojil 259.942.56. Denarni promet 73.439.47 K.

Brzjavna poročila.

Odlikovanje.

DUNAJ 2. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja: Cesar je podelil primariju mestne bolnišnice v Pulju, dr. Antichievichu, viteški križ Fran Josipovega reda.

Iz navtiške šole v Malem Lošnju.

DUNAJ 2. (B.) Minister za nauk in bogočastje je potrdil provizoričnega učitelja, mornaričnega poročnika Neumayerja, v učni službi na navtiški šoli v Malem Lošnju.

Izgredi v Zagrebu.

ZAGREB 2. (B.) Izgredi so se sinoči ponovili v večji meri, množica je ugasnila svetilke ter je udrla v srbske trgovine in kavarne, kjer je vse porušila. Redarstvo je bilo obnemoglo ter se je moralo omejati na to, da je samo sebe branilo pred napadi.

Rekvirirani dve četi pehote — ostala garnizija je na vajeh — tudi nisti zdoščali, da bi zaustavili izgrede, ki so trajali do 2. ure po polnoči. Mnogo ljudi je bilo ranjenih in mnogo njih aretiranih.

Danes je bila izdana proklamacija, ki prepoveduje osbiranje ljudi po cestah ter odreja, da se imajo vsi javni lokali zapreti ob 9. uri zvečer. Do sedaj je vladal mir.

Štrajk v Florenci.

FLORENCA 2. (B) Število tu zbranih vojakov je znašalo včeraj 8000. Štrajkujoči metalurški delavci v Pignone so vsprejeli sklep, v katerem izjavljajo, da sicer vstrajajo v štrajku, ali prosijo druge delavce, naj bi zopet vsprejeli delo. Štrajk nikakor ni splošen. Več vrsti delavcev se ga ne udeležuje. Štrajkovecem je začelo zmanjkovati sredstev. Dežuje v potokih.

Odda se takoj

v najem stara, dobro upeljana prodajalnica, zraven tudi pekarna, ki leži na razpotju dveh glavnih cest, eno uro hoda iz Trsta. Naslov pove uprava »Edinosti.«

Pogrebno društvo v Vrdeli

oddaja s 1. januarjem 1903. v najem svoje

gostilniške prostore.

Najemščina znaša letnih 848 kron. Ponudbe je pošiljati do 1. novembra 1902. na društvenega predsednika g. Stanko Godina v Vrdeli (ulica dello Scoglio 765.)

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan) vpisana zadruga z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidarnost z jamčenjem, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

— T R S T —

TOVARNA: Vloga, vogal
Vloga Limitana

ZALOGA: Piazza Rosario št. 1 (Solako poslojpo) in Via Riborga št. 21

Telefon št. 670.

Veliki izbor: tapetarij, srecal in slik. Izvršnje naročila tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIKI SASTONI IN FRANKO Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico FRANKO.

MATTONI
GIESHÜBLER
naravnost
skladna klobna

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v
ulico Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, ženske in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
ter sprejema naročbe vsakovrstno obu-
valo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali
megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, ckvirjev, ogledal, stolic,
stenskih ur

se rahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Svicarska urarska obrt. Samo 16 K.

Naznanjamo vsem
veščakom, častnikom
in redarskim urad-
nikom, da smo
vsa ura, da smo
oprejeni edino raz-
pročajo novozna-
čajne originalne gen-
ske 14 karatne re-
menti, ure zlatega
elektro-plaque, „se-
stav glashütte“. Te
ure imajo protimag-
netične precizizirane
urarske stroje so najtačnejše regulirane in preskušene in
dajamo z vsako uro 3-letno pisarno jamstvo. Okrov
ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovcov, je
moderno in krasno izdelan ter napravljen iz nove iz-
najdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s
14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu,
in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki
velja 200 kron. Edina ura na svetu, katere ne zgubi
nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecev 10.000
dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena
uri za gospode ali dame je 16 kron poštuna in col-
nina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejam mož-
njicek od usnja. Krasne in moderne verižice od zla-
tega plaque za gospode ali dame (tudi ovrtnice) po
3 — 5 — in 8 — K. Ako ura ne ugaja, se sprejme
nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpo-
šiljanje po poštenu povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur**
„Chronos Basel (Švica)“. Za pisma v Švico je
staviti znamko za 20 stot., na dopisnice 10 stot.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnanje na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K,
ustanovljena od dunajskega bankega društva
in bavarske hipotekarne in menične banke v
Munahovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
premijsm. Specijalno zavarovanje otrok brez
zdravniškega ogleda, izplač v v slučaju že-
nitve ali prehoda v vojsko zavarovani zae-
sek proti malemu odbitku pred pretekom
zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št.
7. Telefon 469.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonialnega blaga, delikates
in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2**
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi
svetlo ali temno politirano, kaskor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema
tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v
najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici
in na deželi: v mislu gesla: **Svoji k svojim!**

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA.
Brez olja in masti! Ne napravi
samo vsako lice nežno in po-
mlajeno, nego tudi belo in
brez peg. Solneče pege
odpravi vsak z upo-
rabo iste. Cena 3
lonč. gl. 1.50;
antiseptično
dekar 2 gl.
v podla.
vred.

ANTIRHEUNIN-MAZILLO
proti trganju in zbadanju v ro-
kah. Cena 1 lončič 1 gl.
50 nov. 2 lončiča 2 gl.
4 lončiči gl. 3.20
s postatno vred ako
se denar naprej
pošlje.

ŽIVOTNI BALZAM
„SALVATOR“
On čisti kri, ker je najboljše domače zdravilo za notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečiste
soke ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse
druge bolezni ki so označene v navodilu pridejanem vsakemu lončiču.

Cena ometu 12 steklenič 2 gl. 50 nov., 24 steklenič 4 gl. 50
nov., — 46 steklenič 8 gl. s postatno ako se denar naprej
pošlje lekarni

„SALVATOR“
v Varaždinu
(Hrvatsko)

FR. RIEDLA
lekar na k „SALVATORJU“
VARAŽDIN (Hrvatsko)

INJECTIO
VEGETABILE
M. L., II. i III. ser
CAPSULE VEGETABILE
za tajne bolezni

Naročbe
naj se pošiljajo na
glavno skladišče

NAJBOLJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

Stavbinsko
podjetje

G. TÖNNIES

Stavbinsko
podjetje

Ljubljana.

Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.

Delavnica za konstrukcijo železa itd.

Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: **kompletna okna za cele**
stavbe in izložna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in družne
pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete,
od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice,
ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.

Proračuni brezplačno.

Reference prve vrste na razpolago.

Svilene plinove MREŽICE!!

„ROYAL“

dajajo najbolj bleščečo luč in so neverjetne solidnosti
po 35 in po 50 nvč.

Cilindri, tulipani, klobuki za svetilke itd.

Naročbe.

PODJETJE ZA NEPREGORLJIVE LUČI

P. ROZZO, ul. S. Antonio 5.

Naznanilo.

C. in kr. dvorni založnik

Ignacij Bittmann

na Dunaju I., Kärnthnerstrasse 20.

si časti naznanjati, da

ustanovi v Trstu, Piazza della Borsa št. 11.
svojo zalogo

kojo otvori pričetkom tega mesca. Tvrdba si dovoljuje
opozarjati, da bode v zalogi **izključno** le najnovejše

modno blago za otroke in dame

in to v bogatem izboru.

Pregledovanje modelov prosto

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom

ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj,
odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo
kakor tudi povečala prostore s tem, da je
ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato,
da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam
cenj. odjemalcem.

V obeh prodajalnicah vdobiva se razno
blago najboljše kakovosti in najmodernejše iz
prih. tovarn, posebno pa snovi za moške in
ženske obleke, srajce, ovrtnike, ovrtnice, tu
je velikanski izbor platnenega in bombažnega
blaga, prtov in ptičkov ter vsake vrste perila,
bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svile-
nine raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke
Velikanski izbor snovij za narodne zastave in
trakov za društvene znake.

Sprejema naročbe na moške obleke
po meri, katere izvrši najtočnejše in najnatan-
nejše po cenah, da se ni bati konkurence.

Poskušaj, da se prepričaš!

na milijone dam

rabi „Feolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni
„Feolin“ najboljše kozmetik za kožo, lasi in zobe. Naj-
grši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristo-
kratično finost in obliko z rabo „Feolina“. „Feolin“
je angleško mlo sestavljeno iz 42 žlahtnih in svežih
zelišč. Jamčimo, da se s porabo „Feolina“ popolnoma
odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rude-
čice na nosu itd. „Feolin“ je najboljše sredstvo za
čiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje
iste proti odpadanju, plešam in boleznim v glavi.
„Feolin“ je tudi najnaravnejše in najboljše sredstvo
čiščenje vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje
iste proti odpadanju, plešam in boleznim v glavi.
„Feolin“ je tudi najnaravnejše in najboljše sredstvo za
za čiščenje zob. Kdor redno rabi „Feolin“ mesto
mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako
bi „Feolin“ ne imel popolnega vspeha. Cena komada
1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov
7 K. Poštuna za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st.
Povzetje 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj,
VII., Mariabilderstrasse 38. I. nadst.

Išče se

hišica s 4 prostori in malo zemljišča
v okolici Trsta blizu kake glavne ceste.
Ponudbe je pošiljati pisмено: B. Lavrič,
poste testante, piazza Giuseppina.

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvno nizki ceni
se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura ob-
stoječa iz

**14 krasnih drago-
cenih predmetov**
in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno-urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna verižica s privesom. Pariški sistem.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovrtnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradne-puncir.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo v etvilju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih pred-
metov z uro Anker-Remont. vred pošilja le
za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej
poslannem denarju, tvrdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarjajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in
povrnem denar, vsled česar nima kupce nikakega rizika!
Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih drago-
ocenst brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo:

Vsak kupec vdobi v dar **brezplačno** krasen
žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Spoštovane slovenske gospodinje,
Zahtevajte pri svojih trgovcih:

novo

Ciril-Metodijevo

cikorijo.